

NÉPNEVELŐ

NEVELÉS- ÉS OKTATÁSÜGYI LAP

A MAGYARORSZÁGI LATIN ÉS GÖRÖG SZERTARTÁSÚ KATHOLIKUS NÉPOKTATÁSI INTÉZETEK SZÁMÁRA

Kiadja a SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT Budapestben.

Megjelenik minden vasárnap egyívnyi terjedelemben.

Megkapja e lapot minden kath. népoktatási intézet egy példányban ingyen.

Előfizetési ár: egész évre kor. 6.—.

Kéziratokat nem küldünk vissza.

Szerkesztőség és kiadóhivatal

BUDAPEST,

Szentkirályi-utca 28b. sz. a.

(SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT)

A hirdetések árszabálya:

A pályázati hirdetéseknek minden egyes szóért minden közlés után 6 fillér (3 krajczár) fizetendő.

Egyéb hirdetéseknek:

egész oldal ... kor. 32.— negyed oldal ... kor. 8.—
fél oldal ... .. 16.— nyolcad oldal ... 4.—

A díjak előre beküldendők a Szent-István-Társulathoz.

Prohászka püspök az ingyenes népoktatásról.

Annyiféle vélemény hangzott el *Apponyi* miniszter legutóbbi törvényjavaslatáról, annyi és oly ellentétes felfogások domborodtak ki, különösen kath. részről, e javaslattal szemben, hogy a közvélemény szinte nem birt tájékozódni e javaslat valódi értékéről. A főrendiház július 3-ai ülésén végre *Prohászka* püspök nyilatkozott ez ügyről s hatalmas beszéde nyomán tisztán áll előttünk a javaslat — immár törvény — jelentősége: nem olyan nagyarányú kulturmunka, aminőnek azok az émelgősen dícsőítő himnuszok hirdették, de merénylet sem a katolikus népnevelés ellen. *Prohászka* püspök maradandó érdekű beszédéből közöljük a következőket:

Az ingyenes népnevelésnek, vagyis iskolázásnak gondolata mindenesetre szép szociális eszme. Ezt a szociális eszmét hirdetik szociológusok, filozófusok és a modern állam nem térhet ki előle. De többet mondok, ezen gondolat visszanyulik már a középkorba is, mert hiszen a legnagyobb pápák, mint például III. Sándor, III. Ince és IV. Ince pápa elrendelik, hogy minden egyes egyház mellett legyen ingyenes iskola és a katolikus tanügynek szentjei: *Pierre Fourier*, *Jean Lassalle* és *Kalasanté szent József* mindannyian ezen eszmének hívei. De ha a régi középkori állam éppen kulturhelyzeténél, gazdasági állapotánál fogva nem érvényesítette ezen gondolatot, megteszi ezt a modern kulturállam és véleményem szerint jól teszi.

Az etikai, ideális előnyön kívül okvetlenül szociális és gazdasági haszna is van ennek a törvényjavaslatnak. Nem az a kiáltó jótétemény lesz ez, amely a statisztikában nagy port verne fel, de meg vagyok győződve róla, hogy szociális jótétemény azokra a néprétegekre nézve, ahol a tanév kezdete egy új gondot jelent.

A magyar iskolaügynek valami nagy lendü-

letet nem fog adni ezen törvényjavaslat, ha törvényerőre emelkedik is, mert papíron meg lehet csinálni a törvényeket, de kulturintézményekké azok csak akkor válnak, ha a nép ezeket a törvényeket átélheti és csak akkor élheti át, ha kulturája és gazdasági színvonala ezt megengedi. Van pl. már törvényünk az általános iskolakényszerről, amely mondhatnám, a minimális ismeret követelésének törvénye, de ugyebár, ennek dacára 600.000 gyermek nem jár iskolába?

Aki a magyar viszonyokat ismeri, az meg lehet győződve arról, hogy ez a törvény sem fog lendíteni ezen a bajon, mert e bajnak oka egészen más. Oka a népek gazdasági, kulturális helyzete, a tanyarendszer, a puszták kategóriája, hegyközségeknek fennállása stb. Magán Szekesfehérváron, — pedig az város — 200 gyermek nem jár iskolába. A környéken 4—5—6 km. nyire vannak iskolák. Apróságoktól ezt az utat télvíz idején, hidegben-melegben elvárni nem lehet.

Katolikus oldalról és autonómiánknak szempontjából azt a kifogást emelték ezen törvényjavaslat ellen, hogy ez benyulást jelent autonómiánknak és egyáltalában a tanításnak dolgába és esorbát út autonómiánk jogkörén.

En a hitvallásos nevelésnek és iskolának elvét vallom, én az iskolát nemcsak tanintézetnek nézem, hanem nevelési intézetnek, én az iskolában a szülők jogát és a szülők hivatását, annak a jognak és hivatásnak folytatását látom, mert tudom azt, hogy a gyermeknek szívébe kell nekünk benyulnunk, ha embert akarunk belőle nevelni, de tudom viszont azt is, hogy embert nevelni vallásérkölesi alap nélkül, mondjuk világnézet, erkölcs, jellemképzés nélkül, nem lehet. Ezt pedig nem bizhatjuk változó filozófiákra, sem dualista, sem monista, sem pozitivistára, sem autonomista divatmorálokra, ezt nem bizhatjuk váltakozó radikális vagy konzervatív kormányokra, ezt nem bizhatjuk a parlamenteknek kiszámíthatlan érzelemáramlataira, ide egy más

tényezőt kell állítani, egy felsőes örangyalt, a lelkismereti szabadságot kell ideállítani és az egész kulturvilágot fel kell emelni arra a beállításra, hogy az ember jogait semmiféle állami joggal kisajátítani nem szabad, hogy az ember joga teljes legyen a modern államban is.

Általában a tanszabadság tekintetéből azt látom, hogy az autonómiai, a hitvallásos iskola, ezen törvény által is egyre szorosabb összekötésbe jut az államhatalommal és ez az államhatalom már pszichológiájánál fogva is — pszichológiája lévén a terjeszkedés — okvetlenül visszaszorítja a tanszabadságot és az autonómiáknak jogát. Lassan-lassan elsorvad az autonómiának idege, elsorvad éppen a tartalom-szegénységtől, melyet a modern állam népnevelési és népoktatási törvényeinek kifejtése fokoz.

Sajnálom továbbá, hogy nem különböztet ez a törvényjavaslat kétféle népiskola közt.

Mert van egy népiskola, a szó szoros értelmében vett népiskola, mely szükséges a népnevelésre, szükséges a község gyermekeinek oktatására. De lehet népiskola, melyet felállítanak, amelyet alkalmasabban, gazdagabban, kényelmesebben berendeznek és amelyben azután tandíjat is szednek éppen a különálló oktatás szempontjából. Az ilyen szabad népelemi iskola felállítása nem sértene az államnak semmiféle jogát és amellett szolgálna a tanszabadságnak ügyét és érdekét. Nem értem továbbá azt a szigort, melylyel az iskolafentartót büntetik az iskolai hatóságnak büneiért; tudniillik, ha annak dacára, hogy megintik, tandíjat szed, az iskolafentartó vesztí el a jogot, hogy az iskolát fenntartsa. Én ezt főleg azért kifogásolom, mert ebben a szigorban azok az elemek, melyek a politikai egységben még nem igen találják meg a helyüket, okvetlenül valamiféle aláreat látják a politikának és a terjeszkedés vágyának; nem látják abban a népnevelés érdekét és szent ügyét, hanem látnak vagy legalább is sejtenek másféle célokat, melyeket ezen szigor által elérni akarnak.

Nem helyeselhetem, hogy az iskolának a közigazgatási hatósággal legyen dolga a bizonyítványok kiállításánál. Ezt más kulturállamban nem igen találjuk és ahol az iskolaügy magasan áll és a felügyelet helyes, ott erre tényleg semmiféle szükség nincs.

Ha ezeket a kifogásokat meg is tettem, azért mégis kívánatosnak látom, hogy a haladásnak és a kulturállam ezen eszméinek életbeléptetését szolgáljuk.

Nem vagyunk mi romantikusok annyira, hogy ne lássuk, mi mozgatja a világot, hogy be ne lássuk, hogy az egyháznak is, az autonómiáknak is csak azáltal lehet tényleg kulturtényezői hivatásuknak megfelelniök, ha ma a nagy kulturgondolatokat kiváltani saját terükön, saját mezejükön képesek. Azért tehát én közreműködöm a modern államban is a népnevelés, az iskolázás ezen ügyének előmozdításában és biz-

tosításában. Nem akarok látni ellentétet, még kevésbé ellenséget a magyar állami és az autonómiai, hitvallásos iskola közt, sőt ellenkezőleg az a vágyam és szívesen közreműködöm abban, hogy legyen lehetőleg nemzeti, hitvallásos, szociális, egységes iskolánk, ha nem lehet intézményesen, legyen az egységes legalább a szellem szerint. Legyen az a hitvallásos iskola szociális, nemzeti, a kor színvonalán álló, legyen viszont az az állami iskola vallásos: ne tekintse ez a két iskolaügy egymást ellenségnek, hanem legfeljebb versenytársnak, és versenytársnak szintén csak egyben: a hitvallásos, erkölcsös, buzgó, lelkes, hazafias, életretelő nemzedékek előteremtésében és nevelésében.

Ezen szempontok bemutatásával megvilágítottam méltóságos főrendek az én állásfoglalásomat; ezek után kijelentem, hogy a törvényjavaslatot elfogadom.

A gyermekek nemi folvilágosításáról.

Senki sem tagadhatja, hogy a szexuális kérdés modern szociális életünknek egyik legsarkalatosabb pontja, melynek számtalan vonatkozásában való helyes vagy helytelen megoldásától függ az erkölcsi élet föllendülése vagy elzülése. Jól tudják ezt az «erkölcs nyúgói» ellen sikra szállott szabadgondolkozók, feministák, társadalomtudósok, akik a valláserkölesi érzést még esirájában akarván elfojtani, a puszta biológiai alapon álló nemi folvilágosítás céljaira már az elemi iskolát is föl akarják használni. Évek óta folytatnak ez irányban erőfeszítéseket, az «igazság», a «fölvilágosodás» nagy jelszavait használva hamis cégerül s törekvéseiknek — sajnos — volt is némi eredménye: az, hogy a gyermekneveléssel foglalkozók egy részét sikerült kárhozatos nézeteik számára megnyerni, másik részében pedig megzavarták a nemi élet dolgai iránti világos, határozott ítélőképeséget, az élesen körvonalozó, megkülönböztető tisztániátást.

Ezt az eredményt csakis úgy érthették el, hogy egyedül állottak azon a küzdőtéren, ahol a nevelés jövő formái fognak győztesként kialakulni s mi, a keresztény valláserköles alapján állók — különösen itthon — gyámoltalanul beértük azzal, hogy néha-néha évezredek igazságainkat halkan elrebegettük, holott az élet új formáinak megfelelőleg alkalmaznunk kellett volna azokat. Innen volt aztán az az általános zürzavar, az az ideges kapkodás, ez a gyöngeségre valló ingadozás és határozatlanság, amelynek szomorú jeleit a kath. tanítótság körében számtalan esetben láthattuk.

Amily leverő volt ez a tapasztalat, ép oly diadalmas örvendezéssel üdvözöljük ama két hatalmas szöveget, amely az utóbbi napokban hangzott fel sorainkból, olyan helyről és olyan igazsággal, amelynek meggyőző ereje előtt ellenfeleink bármily csillogó és elmés szóözöne többé

meg
gye
lat
gye
ker
mar
gyan
dozu
igazs
amel
meg
életv
peda
K
dönt
ideg
nem
hanc
legál
melly
nevel
emel
vedd
lődté
sem
és hi
meh
len g
Nem
telet
erzes
edzés
világo
föltár
A
az éle
testile
a gye
bukás
hány
amely
tudás
től, K
nevelé
Köz
a ma
vált,
ezt ne
teni, K
melyo
erköle
nek a
hanan
hogy
szűlök
megel
hatják
ják; c
* K
Ara 2

meg nem állhat. *Prohászka püspök* egyházmegyéje tanítóegyesületének jubiláris gyűlésén nyilatkozott, *Komócsy* István pedig könyvet írt a gyermekek nemi fölvilágosításáról.*

Végre tehát elhangzott ebben az égető, kényes kérdésben is a döntő szó; végre tehát nem kell már a sokszor bizonytalan eredetű, többé-kevésbé gyanús vélemény-áramlatok közt ide-oda ingadoznunk. Tisztán áll tehát végre előttünk a mi igazságunk, amelyhez szorosan ragaszkodva, amelytől soha el nem térve, felelhetünk csak meg kath. népnevelői hivatásunknak a modern életviszonyok folytán előtérbe helyezett szexualpedagógiai téren is.

Komócsy tétele, amit remek könyvében megdönthetetlenül bizonyít, a következő: a rendes idegzetű gyermekek félszeg fejlődésének oka nem a fiziológiai dolgokban való tudatlanságuk, hanem az erkölcsi erő hiánya. A faji érzés a legáltalánosabb s legerősebb ösztöneink egyike, mellyel szemben nem a tudás, hanem az akarat nevelése, magának az ösztönnek befolyásolása emel korlátokat. Sem Oker-Blom «igazsága»: vedd tudomásul gyermek, te is épen úgy fejlődöttél édes anyád testében, mint a kutyakölyök, sem Lischnewszka Mária «fölvilágosítása» a nő és himállat szerveinek s a magnak az anyaméhbe való behatolása rajzaival, nem fog egyetlen gyermeket sem visszatartani az elbukástól. Nem a tudatlanság ejt meg, hanem az erkölcsitelenség, jobban erkölcsnélküliség: a szemérem-érzés kifejlesztésének, az ellenállóképeség megédzésének hiánya, mert az értelem bármily fölvilágosultsága is gyenge fegyver az érzékiség föltámadó hordái ellen.

A fölvilágosítás célja tehát nem tudós belátás az élet nagy vegykamrájába — amire az a lelkileg érletlen gyermek ügyis képtelen — hanem a gyermek erkölcsi védelme. A gyermekek elbukásának oka nem a fiziológiai ismeretek hiánya, hanem hiánya annak az erkölcsi erőnek, amely az ösztönt szabályozza. Tehát nem a tudás fogja visszatartani a gyermekeket a bűntől, hanem a vallás-erkölcsi erőket kifejlesztő nevelés, a kath. iskola nevelése.

Komócsy helyesen hirdeti, hogy a fölvilágosítás a mai társadalmi viszonyok közt szükségessé vált, de rendkívül erélyesen hangsúlyozza, hogy ezt nem szabad a nevelés főszerszövének tekinteni, hanem csak mellérendelt részleteszköznek, melynek semmi esetre sem természetrajzi, hanem erkölcsi és vallásos alapon kell történnie s melynek alkalmazó faktora nem az iskola, a tanító, hanem a család, a szülő. Ha valakiben bizni lehet, hogy fölvilágosításai által nem ártnak, úgy a szülőkben bizunk. Három előnyük van, mellyel megelőznek minden mást: egyénenként oktatják gyermekeiket; saját gyermekeiket oktatják; oktatásuknak alapja és táplálója a leg-

belsőbb szeretet és kölcsönös bizalom. Ennél tisztába forrás pedig igazán nincsen!

Komócsy konkluziója is az, amit *Prohászka püspök* hangoztatott: az iskola ne foglalkozzék ezekkel a kérdésekkel, maga a család adhat amnyi fölvilágosítást, amennyi a gyermek erkölcsének veszedelmével nem jár.

Ezekben tartottuk szükségesnek tájékoztatni a kath. tanítóegyesületet a gyermekek nemi fölvilágosítása kérdésében elfoglalt korrekt kath. állásponttól. Részletesebb tájékozódás céljából utalunk *Komócsy* előbb említett megbecsülhetetlen könyvére s ugyanennek a lelkes keresztyén szociológusnak a *Tanítók Évkönyvében* a napokban megjelenő tanulmányára.

Wohlmuth Ernő.

EGYESÜLETI ÉLET.

A pécs egyházmegyei róm. kath. tanítók közgyűlése. A múlt évben megalakult egyesület ez évben tartotta első közgyűlését Szekszárdon, a vármegye házában. A gyűlésre nagy számban jelentek meg Baranya, Tolna és Somogy vármegyék tanítói és papsága. Öröm volt látni, hogy az ifjú egyesület már első fellépésében is mily igazi hévvel fogott fontos feladatainak betöltéséhez. Szigoruan egyházas szellem és benső hazafias meggyőződés uralkodott tárgyalásain. Képzett és hivatásának magaslatán álló pécs egyházmegyei tanítóegyesületi élete mélyen járó munkát van hivatva kifejteni a hazai kath. tanítóegyesületi tevékenység mezején. A közgyűlést szentmise előzte meg, melyet Wajdits Gyula kanonok, egyházmegyei főtanfűgyelő mondott. Közgyűlés előtt megkoszorúzták Garay szobrát, mely alkalommal *Kórody* Miklós lelkes beszéd kíséretében tette le a kath. tanítók koszorúját a talapzatra. A gyűlést Wajdits Gyula főtanfűgyelő vezette. A közgyűléshez Zichy Gyula gróf püspök meleghangú leíratott intézett. A közgyűlés lelkes táviratban üdvözölte Apponyi Alibert miniszter urat és az egyházmegye főpásztorát. *Horváth* Ignác v. elnök, szekszárdi igazgató-tanító nagyhatású beszéddel nyitotta meg a közgyűlést, tartalmas programot adva a fiatal egyesületnek, amely igazi keresztyén pedagógiai munkásságot tűzött maga elé. *Batter* János gondosan készített titkári jelentésben számolt be a szervezkedés munkájáról. Ezután a közgyűlés Wajdits Gyula főtanfűgyelőt és Ember Károly lovagot tiszteletbeli taggá választotta. *Ember* Károly nyomban meg is tartotta székfoglalóját azzal, hogy hatásos értekezést tartott a kath. tanító kötelességéről az iskolában és az iskolán kívül. Utalt arra, hogy a népoktatás téren észlelhető fejlődés fokozottabb szakszerűséget kíván a tanítótól az iskolai nevelés és oktatás körében. Ennek a szakavatott működésnek első feltétele, hogy a tanító folyton képezze önmagát, mert csak az elméleti tudós teheti értékessé a gyakorlat emberére nézve a tapasztalat tanulságait. A folytonos tökéletesedése a tanítónak, tökéletesebbé teszi az iskola munkáját is és ezáltal fokozódik a szülők szeretete és becsülése az iskola iránt és ezzel emelkedik a tanító tekintélye a társadalom, a nemzet előtt. Meggyőzően vázolta a lelkes tanító buzgó munkáját az iskolán kívül. A mindvégig nagy érdeklődéssel hallgatott előadás után *Szalai* Antal a pécsi slójd-kursus vezetője tartott szakszerű értekezést. *A népiszkolai slójdoktatás nevelő értékéről.* A gyakorlati tanítói művelés ítéletével ismertette a slójdoktatás mai rendszerét és kijelölte azokat a didaktikai elveket, amelyek e tárgy tanításában érvényesítendőek, hogy az a tantervben hozzá fűzött célokat elérhesse. A nyugdíjrevízióhoz az egyesület javaslatát *Kósszély* Antal terjesztette elő világos indokolással. Végül *Wajdits* Gyula kanonok egyházi főtanfűgyelő szólott az egyesülethez. Tartal-

* *Komócsy* István: *A gyermekek nemi fölvilágosítása.* Ára 2 korona.

mas beszédében meggyőző erővel hívta munkára a lelkes tanítócsapatot. Beszédében rámutatott, hogy milyen szellem hassa át az igazi kath. tanító munkáját.

IRODALOM.

Tanítók Évkönyve 1908—9. évre. Szerkeszti: **Wohlmuth Ernő.** E hó folyamán megjelenő első kötetben 18 nagyszabású tanulmány van, a legérdekesebb és legfontosabb szocialpedagógiai tárgyokról, legelőkelőbb íróink és tudósaink tollából. Tömértelen apróbb-nagyobb közlemény, irányítás, fölvilágosítás, tanács, stb. stb. teszi nélkülözhetetlené minden tanító, tanítóú, lelkész, iskolaszéki elnök, tanítófelölt, növendékpap stb. részére e díszes vászonkötésű, 18 iv terjedelmű vezérkönyvet. Bontja ára 3 korona, azonban *mindazok a tanító urak, akik iskolájukban a Szent-István-Társulat kiadványait használják, 1 korona kedvezményesen áron kapják.* Ajánlatos a megrendeléseket minél előbb megtenni, az 1 korona árnak postautalványon vagy levélbélyegeken való beküldésével egyidejűleg.

Mocsy A., Petrovác D. és Schultz I.: Olvasó- és Tankönyv a kath. osztatlan iskolák számára. Az új tantervhez alkalmazva átdolgozták: *Dreisziger Ferenc és Ember Károly.* Ez az olvasó és tankönyv két részesre oszlik: Első Olvasó- és Tankönyvre és Második Olvasó- és Tankönyvre. Mindegyik aztán két évfolyanra van osztva. Összesen tehát négy kötetet tesz ki ez az olvasókönyv, amely, mint címe is mutatja, egyszersmind tankönyvtől is szolgál. Az Első Olvasó- és Tankönyv az együtt oktatható III-IV. oszt. számára való; a Második Olvasó- és Tankönyv pedig az egyesített V-VI. osztályok számára készült, az ugynevezett *edditívó párhuzamos tanmenet* szerint. Eszerint az osztatlan, vagy részben osztott iskola III-IV. osztályát egy csoportba kell tenni, s egy tanítói évről-évre, mintha egy osztály lenne. Az Első Olvasó- és Tankönyv két kötetet kell a tanítónak földolgoznia, hogy lényegileg ugyanazt tanítsa meg a gyermekekkel, amit az osztott iskola III. és IV. osztályú tanulói külön-külön elsajátítanak. Ezt úgy lehet elérni, hogy az Első Olvasó- és Tankönyvnek azt a kötetét, amelyre az van írva: *Egyik év, a tanító az egyik iskolaévben használja az egyesített III-IV. osztályban.* Az utána következő évben pedig azt a kötetet kell használnia, amelyre ez van írva: *Másik év.* Mert ez olvasó- és tankönyvek úgy vannak szerkesztve, hogy a III-IV. oszt. anyagát egybehangították és hosszába kétféle vágták: s ami az egyik osztályra kerül, tanítják az egyik esztendőben, ami a másik osztályt teszi, földolgozzák a másik esztendőben. Két év alatt így is elvégzik a III-IV. oszt. anyagát. Csak hogy kétszeres időtakarítással, ami épen az osztatlan iskolánál a főkérdés. A Második Olvasó- és Tankönyv két kötetét meg az egy csoportba foglalt V-VI. osztályban kell fölvalva hasonló módon tanítani. S hogy eredményt lehet velük elérni, 20 éves tapasztalat fényesen bizonyítja. Hogy a változott viszonyok közepette is használni lehessen e könyveket, arról a két átdolgozó gondoskodott. Ami irodalmi és módszerbeli változás, haladás e 20 év alatt történt, annak igaz eredményeit érvényesítették e gyakorlati pedagógusok. S figyelembe vették az 1907. évi XXVII. t.-e. által létesített újabb viszonyokat is, főleg a nem magyar anyanyelvű községek iskoláiban. Nagy előnyük még a könyveknek, hogy fölüllegessé teszik a szakkönyvecskéket: a hittanon és számtanon kívül a népiszkola minden tantárgyát magukban foglalják. Még dal- és ének-gyűjteményt is adnak. És az árak oly csekélyek! S megjegyzendő, hogy ez az egyetlen osztatlan iskolás könyv eddig, amely a szó

igaz értelmében az új püspökkari tanterv alapján áll. Az *Első Olvasó- és Tankönyv két kötetét mostanában került ki a sajtó alól, s így már az új tantervre használhatóak, míg a másik két kötet a jövő iskolaévre jelenik meg.* E kitűnő tankönyveket melegen ajánljuk kártársaink szives figyelmébe.

VEGYESEK.

Tanszereket és teljes iskolai berendezéseket jutányosan és előnyös fizetési feltételek mellett szállít s költségvetésekkel készséggel szolgál a Szent-István-Társulat könyvkiadóhivatala és könyvkereskedése r. t. Budapest.

Uj leány-internátus. A marosvásárhelyi zárda internátusa az új tanévben új otthonot kap. E célra a hitközség megvette a zárdával szomszédos hatalmas emeletes házat, melyet kizárólag internátusnak rendeznek be. Ekkép az eddigi létszámnak kétszeresét, legalább is 60 növendéket képes befogadni. A helyek közül 38 már is le lévén foglalva, a jelentkezéseket lehetőleg aug. 1-ig kell eszközölni. Felhívjuk a mt. vidéki szülők figyelmét arra a körülményre, hogy Maros-Vásárhelynek az erdélyi városok közt a legegészségesebb fekvése van s maga az intézet is a város legtágasabb utcájában (Szent-György-u. 12. sz.) másfél holdnyi telken fekszik. A bennlakók elemi vagy polgári iskolások. Teljes ellátási díj havonta 36 kor, a mellékkiadások nagyon csekélyek. Minden erre vonatkozó ügyben sziveskedjenek a mt. szülők *«Nővérek zárdája, Maros-Vásárhely»* címre a főnöknőnek írni, ki postafordultával készséggel küld prospektust, Maros-Vásárhely, 1908. július 1-én. Róm. kath. elemi és polgári leányiskolák igazgatósága.

A Kath. Főiskolai Internátus Egyesület a jövő 1908/9. iskolaévben a Szent Imre Kollégiumban megüresedő következő helyekre hirdet pályázatot: három teljes ingyenes helyre, öt feldíjas (egész évre 425 kor.) és négy ingyen lakást (élelem nélkül) biztosító helyre. E helyekért jó erkölcsi magaviseletű, kath. vallású, jelesen tanuló egyetemi és műegyetemi haligatók, valamint az idén jelesen érettségizett ifjak folyamodhatnak. Az így felszerelt folyamodványok augusztus hó 1-ig küldendők be a Szent Imre Kollégium igazgatóságának címére (L. Fehérvári-út 17.).

Ertesítés. A nagyszabású *szent Orsolya-zárda tanács nevelőintézeti előjárósága* ezúton is becses tudomására hozza a n. é. közönségnek, miszerint a vezetése alatt álló eddigi ötéves felső népiskoláját, már a jövő 1908—1909. tanévtől kezdődőleg négyosztályú polgári iskolává alakítja át. Továbbá ugyancsak ezúton értesíti a m. tisztelt és érdekelt szülőket, hogy belnőveldejének kibővítése által a bennlakó növendékek számára tágas és kényelmes otthonról gondoskodott, hogy havi 32 korona legalacsonyabb árban is a növendékeket gondos ellátásban részesíti. Bővebb fölvilágosítással szolgál a nagyszabású *szent Orsolya-Rendház előjárósága.*

50 éves tanítói jubileum. Lelkes ovációban részesítette L. hó 15-én a szombathelyi egyházmegyeróm. kath. tanítóegyesület kemenesaljai köre és a kerület főpapsága *Szatmayer János* kenyerii kántortanítót tanítócsoporthoz 50 éves évfordulója alkalmával Kenyeriben tartott tavaszi körgyűlésen. A hálaadó szentmise után kezdetét vette a róm. kath. iskola tantermben a jubiláns tiszteletére rendezett díszgyűlés. Tanítóársaitól kísérve, a jelenlevők színi nem akaró lelkes eljenzése között lépett tisztelői nagy sokasága által teljesen betöltött tanterembe a jubiláns. Az eljenzés csillapultával *Pálunkás Géza* esperes üdvözölte a jubilánst, kiemelve, elcsüggedést, fáradtságot nem ismerő, lankadatlan buzgalommal, érdemekben gazdag felszázados működését, egy egész nemzedék hazafias, erkölcsös istenfélő szellemben való

nevelését. Majd átadta az ünnepeltnek ő mélt. dr. *István Vilmos* megyés püspök úr elismerő szép levelét, amelyért a mély megilletődés hangján mordított köszönetet a jubiláns. Majd *Gaál Ferenc* elnök a tanító kör. *Sebestyén Izidor* pápóci körjegyző pedig Kenyeri és Keeskéd községek nevében üdvözölték az ünnepeltet. Megható volt, midőn ezek után Pusztai Mihály kenyéri gazda a jubiláns volt növendékei nevében, két tanuló pedig a mostani növendékek nevében üdvözölték az ünnepeltet, az «ő kedves mester urukat», biztosítva őt tiszteletük, szeretetük s törhetetlen ragaszkodásukról. A himnus eléneklése után véget ért a szép ünnep, felejthetetlen emléket hagyva mindazok szívében, akik a jubiláns iránti tiszteletüktől vezéreltetve, azon jelen voltak.

Szerkesztői üzenetek.

Lapunk szerkesztője a szünetelt **Faluszemes-en** (Somogy m.) tölti, ez idő alatt is ő szerkeszti ugyan a lapot, de a helyettes szerkesztői teendőket **Wohlmuth Ernő úr**, a **Tanítók Egylete** szerkesztője s a **Szent-István-Társulat** központi tisztségelője **volt szíves elvállalni, amivel a kiadó Szent-István-Társulat megbizta őt. Akik tehát közvetlenül a szerkesztőhöz fordulnak bármely ügyben, szíveskedjenek levélüket Faluszemes, Somogy megye címen küldeni.**

V. M. Fizetési ügyének elintézését szorgalmazni fogjuk. Levelét is küldtünk. **Z. K.** A Rendtartási szabályok javaslata a nagymélt. püspöki kar előtt van s ha jóváhagyást nyer, lapunk azonnal ismertetni fogja. Az 1907. évi XXVII. t.-c. végrehajtási utasításának 15. §-a ezeket mondja: «A harangzás, ostromlás körüli teendők címén egyes helyeken biztosított járulékok kántori járandóságként nem tekintendők.» **K. A.** Megkaptuk. Jönni fog. **Sz. K.** A véleményt egész terjedelmében közlésesszük. — **H. F.** Rövidítve hozzuk.

B. M. Az Országos Bizottság közgyűlésen résztvehet, mert a szabályok szerint megjelenhet azon bárki is, ki hazai katolikus népoktatási intézetben működik. Az ilyen résztvevőknek az elnök hozzászólási jogot ad, csak szavazattal nem bírnak. — **G. N.** A helyettesítés iránt az illetékes hatóság intézkedik. — **Sz. F.** A nagy szünet alatt elhagyhatja állomáshelyét, de távozását és tartózkodási helyét bejelenteni köteles a plébános-gazdátónak. — **G. M.** Kath. népoktatási intézetekben első sorban a Szent-István-Társulat kiadványai használandók. Kath. iskolák használatára nem engedélyezett tankönyveket bevezetni tiltja a rendtartási szabályzat is. **J. E.** Beérkezett. Jönni fog. — **B. K.** Készséggel támogatjuk. — **Z. V.** Megtörtént. — **Junius** Rendszeres két korona kiállítási díj és egy korona helyeg. Az avulást nem kell beküldeni. — **B. L.** Intézkedtünk. — **V. H.** Az állampolgárságot meg kell, hogy kapja. Indokait előterjesztjük az illetékes ügyosztály főnökeinek. — **B. J.** A kérés méltányos. Támogatni fogjuk. — **Sz. F.** Lapunk közölte a felhívást. Levélben részletesen feleltünk.

Felelős szerkesztő: **Ember Károly.**

Kérelem! Zavarok és késedelmek elkerülése végett, minden hirdetésre vonatkozó levelet a kiadóhivatal címére — nem szerkesztőség — kérünk küldeni.

PÁLYÁZATOK.

Esztergomi érseki megye.

Csitar főkegyház kántori állására pályázat hirdetik *aug. 2-ig.* Pályázhatnak kántori oklevéllel bírók. Jövedelem: lakás két szoba, kamra, istálló, 10 kataszt.

hold szántó, melyet a hívek művelnek, párber circa 70 kila és stóla 4 öl fa. Folyamodványok **Kozma Miklós** plébánoshoz intézendők **Nógrádmárczal, u. p. Szűgy.** Személyes megjelenésnek előny adatik. 199 1—2

Bozoki (Hont megye) róm. kath. elemi iskolánál szervezett osztálytanítói állás betöltendő. Fizetése: 800 kor. államsegélyből, 200 kor. iskolafenntartóktól, két szoba, konyha, kamra, kert, eseeleg 200 korona váltság. Lőtelessége: az iskolaszék által kijelölt osztályok vezetése, ismétlőket tanévenként főlvtva díj nélkül oktatni, kántorságban segíteni, szükség esetén helyettesíteni. Tót nyelv bírása megkívánatik. Állás szeptember 1-én elfoglalandó. Megválasztott vasuti állomástól kap fuvarf. Kérvények iskolaszékre címezve *július 31-ig* alulírottához köldendők **Bozók, Novotny János** tanfelügyelő alesperes-plébános. 181 1—1

A **szögyéni** róm. kath. népiskola egyesített II—III. osztályába alkalmazandó férfitanítói állásra *aug. 2-ig* pályázat nyitattik. Fizetése a községtől 100 kor., államsegély útján 900 kor., egy szobából álló lakás fűtéssel. Kötelessége: a rábizott osztályt és ismétlőket tanítani, a gyermekeket templomba vezetni s ott rájuk felügyelni, továbbá a kántori teendőkben segédkezni. Az állás szeptember 1-én elfoglalandó. **Róm. kath. iskolaszéki elnök.** 179 1—1

A **nógrádpataki** róm. kath. népiskolánál ujonnan szervezett tanítónői állásra pályázat hirdettetik. Javadalma: községtől 420 korona, államsegély 380 korona, egy szobából álló lakás, 20 kor. kertpótlék. Fizetési-kiegészítés kérelmeztek. Kötelessége a reabizott osztályokat vezetni, a gyermekeket templomba kísérni, ott azokra felügyelni, a mindennapi és ismétlő leányokat kézimunkára is oktatni. Tannyelv magyar. Okleveles tanítónők kérvényeiket **nagys. Neymon Károly** kanonok elnök úrhoz küldjék *július 25-ig.* **Mohay Gyula**, főtanító. 183 1—1

Varsány róm. kath. iskolaszéke pályázatot hirdet *július hó 27-re* d. e. 10 órára osztálytanítói állásra. Férfiak és nők pályázhatnak. Javadalma: államsegélyből 900 korona, hitközségtől 100 korona és megfelelő lakás természetben. Kötelessége a reabizott osztályokat és ismétlősöket tanítani, szükség esetén a kántort helyettesíteni. Kérvények plébániahivatalnak (Nógrád megye p. Szécsény) Rimócra küldendők. **Hajmer István** iskolaszéki jegyző. 197 1—2

Radosnan (Nyitra m.) róm. kath. kántortanítói állás elhalálozás folytán megüresedett, arra az alábbi főtételek mellett pályázat nyitattik. Csak oly okleveles tanítók pályázhatnak, kik a kántori teendőket kifogástalanul teljesíteni képesek. A kérvény a radosnai róm. kath. esperes-plébánosra, mint iskolaszéki elnökre címezendő. Járandósága: 1. Lakás természetben: két szoba, egy konyha, egy élés, egy fakamra, konyhakert az iskolánál, egy magyar hold szántóföld főlszántva, husz és fél méter fa a lakásra szállítva. 2. 79 korona 68 fillér földhaszonváltság. 3. 170 korona 40 fillér párbergabonaváltság. 4. 25 korona 60 fillér kegyüri járandóság. 5. 23 korona 20 fillér misealapítványi járulék. 6. 120 korona stólajövedelem. 7. 8 korona ostromlásjárulék. 9. 506 korona államfizetési-kiegészítés. 10. 150—200 korona személyi pótlék. 11. Az illető szolgálati éveit után járó törvényes korpótlék. A kérvények *augusztus 5-ig* küldhetők be. A választás 1908. év augusztus 10-én d. u. 3 kor fog megtartatni. A választásig a személyes bemutatkozás előnyös. **Pulmann Andor** esperes-plébános, iskolaszéki elnök. 196 1—1

Győri püspöki megye.

A **rajkai** róm. kath. fiúiskolánál egy osztálytanítói állásra *július hó végéig* pályázat hirdettetik. Fizetés 1000 korona alapfizetés, 300 korona lakáspénz és három öl föld. Németül beszélők és zenében jártasak előnyben részesülnek. Pályázatok a rajkai róm. kath. plébániahivatalhoz címezendők. 176 2—2

Arak főkegyházbéli róm. kath. népiskolánál kántortanítói állásra pályázat hirdettetik. Javadalmazása hat

(1200 □) hold szántóföld. Két kert, kétszobás lakás, konyha, állattartásra kisebb istálló. A község pénztárából 386 korona készpénz különféle járandóságok címén. 1907. évi iskolai törvény előtt 322 korona államsegélyt élvezett. Rendes tanítóval betöltés esetén 1907. évi törvénynek megfelelőleg a magasabb államsegély kiutaltatik. Kötelesség: a mindennapi és ismétlőiskolában a tanítást rendszeresen végezni. Vasár- és ünnepnap — templom nincs — d. u. litániát tartani az iskolában. Csak oklevelesek pályázhatnak. Határidő *július 31.* A megválasztott szeptember 1-én lép javadalmazásának birtokába. A kérvények róm. kath. iskolaszékek címére Halaszi (Mason m.) küldendők. *Németh Vince* pléb. 174 2—2

Cziraki kántortanítói állásra *július 20-ig* pályázat hirdettetik. Javadalmazás díjlevelé szerint 755 kor. és 245 kor. államsegély, esetleg korpótlékkal. Személyes bemutatkozás önköltségen kívánatik. Kérvények *Putz Antal* plébanoshoz (Sopron megye) küldendők. 193 1—1

Szabadbarandra róm. kath. okleveles horvátul tudó osztálytanítót keresünk. Jövedelme: teendői díjlevelé szerint. *Határidő aug. 5.* Iskolaszék. 187 1—1

Kalocsai érseki megye.

Felsőszentiván (Bácsbodrog megye) községben levő róm. kath. magyar tannyelvű elemi népiskolánál az I. osztályu tanítói állás elhalálozás folytán megüresedett. Arra f. évi *augusztus 1-ig* bezárólag ezennel pályázat hirdettetik. Ezen tanítói állás javadalmazása: 1. 800 kor. készpénz a törvényes korpótlékokkal; 2. 200 kor. lakber és 3. 20 kor. kertilletmény a községi pénztárból. Az 1907. évi XXVII. t. c. 2. és 3. §§-ában megállapított 200 kor. törzsfizetés és 100—100 kor. évvételőskorpótléktöbblet államsegély iránti kérvényezéssel fog kiegészített. Csak férfitanítók pályázhatnak s a megválasztott az iskolaszék határozatához képest másosztály vezetésére is rendelhető. Az ismétlőiskola oktatásáért külön díj nem jár. Köteles továbbá a megválasztott a bajorvidéki róm. kath. tanítóegyesület tagjává lenni. A kántori teendőikben, valamint a bunyevác és német nyelvben jártasok, mi köllözeg igazolni tartoznak, előnyben részesülnek. Az állás f. é. szeptember hó 1-én foglalandó el, mely időtől fizetése is folyósíttatik. A pályázni óhajtok köllően felszerelt kérvényüket keresztlevele kíséretében a felsőszentiváni róm. kath. iskolaszékre címelve, és főt *Klanszky Ferenc* apátplébanos, kerületi esperes úrhoz Jánoshalmára (Bácsbodrog vm.) küldjék be. Kelt Felsőszentivánon, 1908. évi július hó 5-én tartott iskolaszéki ülésből. 190 1—2

Kassai egyházmegye.

Gönczruszka róm. kath. iskola II. tanítói állásra pályázat. Jövedelme az államtól 900 kor., a hitközségtől 40 fizetéses gyermek után 72 kor., és még 28 kor., összesen 1000 kor. Lakásról a hitközség gondoskodik. Női kézműkutatás kötelező. Választás *július 22-én* lesz megtartva Gönczruszka. Felszerelt kérvények boldogkőváraljai esperességhez intézendők. (Abauj-Torna megye.) 184 1—1

Gönczruszka róm. kath. kántortanítói állomás jövedelme: Van 3300 □ól I. osztályu földje és 1700 □ól rétje, kataszteri tiszta jövedelme 63 kor. 22 fill., készpénzben a községtől 200 kor., 30 fizetéses gyermek után 72 kor., 239 kor. államsegély. Még mint kántornak 12 köböl rozs és minden köböl után 1 kor. 60 fill., stóla 80 kor., misealapítványok kamatából 20 kor. 68 fillér tizedkarpótlás fejében az egyházmegyei hatóságától 5 kor. 34 fillér. Gedeonalapból 5 kor. 62 fillér. Uj lakást építenek van kertje és köböl épített pincéje. Fűtésről a szülők gondoskodnak a tanteremben. Választás július 22-én lesz Gönczruszka. Kérvények Boldogkőváraljai esperességhez intézendők. (Abauj-Torna m.) 185 1—1

A saczai róm. kath. kántortanítói állásra pályázat hirdettetik. Javadalmazása: Készpénzben 447-74 kor.,

misealapítványokból 31-68 kor., stólaból mintegy 20 kor., párberből 16 hl. gabona (128 kor.) párber után készpénz 25-60 kor., 6 hold 1559 □ól szántóföld és rét, legeltetés a közös legelőn (60 kor.) 24 méter kemény tuzifa befuvarozva (96 kor.) más vallásuktól elesett jövedelem. Karpótlás 444 kor., az iskola fűtésére és világítására minden tanköteles után 80 fillér, ismétlőtől 60 fillér. Lakás 2 szoba, konyha, kamra, istálló, csűr és házikert. A hiányzó 190-54 kor. államsegéllyel lesz kiegészítve. Az iskola tannyelve magyar, de a tót nyelv ismerete is szükséges. A pályázati kérvények f. hó 25-ig küldendők a saczai (Abauj-Torna m.) róm. kath. plébániának. Választás f. hó 28-án, d. e. 10 órakor fog megtartatni. *Hajtlinger János* plébanos. 189 1—1

A nagyecsebi (Zemplén m.) róm. kath. kántortanítói állásra pályázat hirdettetik. Jövedelme: négy kat. hold 340 □ól szántóföld, melynek haszonbérértéke 42 kor. Terményekben 21 $\frac{3}{4}$ köböl rozs, értéke 174 kor. Stóla és misealapítványokból 62 kor. Készpénzfizetés a hitközségtől 500 kor. Fizetékiegészítés esetleg korpótlék az államtól kérelmezettik. Lakása néhány hónapig egy szobás lesz, míg új lakása felépül. Tót nyelv beírása szükséges. Választás *július hó 30-án* d. e. 10 órakor, személyes megjelenés kívánatik. Kérvények a nagyecsebi plébániai hivatalhoz (u. p. Fűzeséri) nyújtandók be. *Bednarik Ferenc*, iskolaszéki elnök. 188 1—1

Nyitrai püspöki megye.

Felsőelefánt (Nyitra megye) róm. kath. iskolaszéke újonnan rendszeresített tanítónői állásra, mely szeptember 1-én elfoglalandó, pályázatot hirdet. Javadalma: 1000 korona, ebből 900 államsegély és természetbeni lakás. Pályázati határidő *július 20.* *Mittuch József* plébanos. 192 1—1

Morvagyörödi (Trencsen megye) anyagegyháza kántortanító kerestetik. Jövedelme ezidő szerint: vallásalapról 170 kor., beírásokból körülbelül 100 korona, különféle alapítványokból 190 kor., hitközségtől 400 korona, temetések körülbelül 150 kor., foldek után haszonbér 150 kor. és erdőhasználat. Új javadalmi jegyzőkönyv fölvétele és aztán ezeken kívül bizonyos államsegély elnyerése közel jövőben kilátásban van. Felszerelt kérvények *július hó 18-ig*, amely napon a választás meg lesz tartva, róm. kath. plébániahivatalhoz Morvagyörödra küldendők. 194 1—1

A zsolti (Trencsen vm.) róm. kath. kántortanítói állomásra pályázat hirdettetik. Jövedelme: hitközségtől 617 kor. 12 fillér, kérelmezendő államsegély címén (minthogy mostanáig nem okleveles kántortanító volt alkalmazva) 322 kor. 88 fillér, 12 öl búkkfa természetben házhoz szállítva. Mellékjövödelem körülbelül 431 kor. és egyéb intézkedésig évi 50 kor. püspöki segély. Természetbeni lakás 2 szoba, konyha, fakamra és pince. A választás *július hó 28-án* d. e. 10 órakor lesz megtartva, melyre a pályázók személyesen kötelesek megjelenni ének- és orgonapróba miatt. Az állás augusztus hó 1-én elfoglalandó. A tót nyelv tudása a kántori teendők végzése miatt megkívánatik. A pályázatok az alulírottal f. hó 28-ig nyújtandók be. Az utköltés nem térítetik meg. *Blunár János* iskzs. elnök. 182 1—1

Szombathelyi egyházmegye.

Pályázat a salamonfalvai fiókközség (Vas megye) róm. kath. kántortanítói állásra. Javadalma: összeírás szerint készpénzben, foldek, terményekben, munkában stb. 602 kor. Fizetékiegészítés az államtól 398 kor., esetleg korpótlék államilag. A megválasztott tanító szeptember 15-én kezdje működését. Kötelessége a tanításon kívül a kántori és egyházi teendőket végezni. Esetleg nőtanító is pályázhatik. A kérvényeiket *aug. 1-ig* bezárólag a pörgölényi plébániahivatalhoz nyújtják be. *Mittermüller József* plébanos és iskolaszéki elnök. 186 1—1

Váci egyházmegye.

A gyóni róm. kath. tanítónői állásra pályázat hirdettetik. Jövedelme: iskolaszéktől 100 kor. fizetés és

100 kor. lakbér, államsegélyből 900 korona. Állását szeptember 15-én foglalja el s ez időtől kapja fizetését. Július 23-án megtartandó választásra kellőképp felszerelt kérvények *július 21-ig* Sári plébániahivatal u. p. Felsődabas (Pest m.) küldendők. 195 1-1

Veszprémi egyházmegye.

Gyülevesz (Zala m.) főkegyház, templom nélkül, róm. kath. kántortanítói állomásra, mely lemondás folytán jött üresedésbe, *augusztus 18-ikának* d. e. 10 órájára a gyüleveszi iskolahelyiségben pályázat hirdetik. Javáalmazás: szép lakáson kívül az alapfizetésbe beszámítható jövedelem készpénzben és terményekben 481 kor. 86 fillér, mely összeg államsegéllyel fog kiegészített. Személyes megjelenők előnyben részesülnek. Kellően felszerelt kérvények *Kintli György* plébános, iskolaszéki elnökhöz Zalaszentlászlóra (Zala m.) posta helyben küldendők. 198 1-1

Belga nyulak hathetes korban, darabja egy koronaért kapható Pta-Alsócsikola u. p. Adony. *Tanító.* 178 1-1

IV. képzőt végzett kiegészítő kántortanítót keresek, ki kántorságban jártas. Fizetése havi 16 korona, mosás, világításon kívül teljes ellátás. Cim válaszbélyeg ellenében a kiadóhivatalban. 180 1-1

ELFOGYÓFÉLBE

van az oly nagy keresletnek örvendő b. e. **Csima István** főkántor által összeállított, az egész országban ismeretes 253 válogatott szép orgonakiséretű gyászmise-énektár. Míg az új kiadás megjelenik, az eredeti 8 korona ár helyett **5 koronaért** kapható a szerző özvegyénél Kiskülfélegyházán. Az új kiadás ára ismét 8 kor. lesz. 148 4-5

Kedves Kartársak!

Aki az írás és olvasás eddigi mód-szerével nincs teljesen megelégedve, az rendelje meg a marcali-següdsi római katolikus tanítógyűlés által kitüntetett elismerésben részesített Fonomimikálva írva-olvasó mód-szeremet, mely szerint a meséből először az írott, azután a nyomtatott alak és mimikai jel egyidőben alakulnak ki.

Tanítványaim 56 tanítási nap után kiréltel nélkül írtak és olvastak bármily magyar könyvből. Megrendelés történhetik utalványon, mely esetben portómentes a szállítás és levelező-lapon. Ára 1 kor. 40 fillér.

Nagy és nehezen teljesíthető kiadásaimból kifolyólag kérem kartársaim szíves pártolását.

Segesdbogát, u. posta Felsőseged. (Somogy m.)

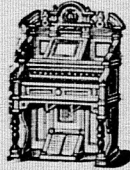
191 1-15 *Novák Gyula, tanító.*

Orgona-harmoniumokat

mindkét rendszer szerint legolcsóbban szállít

PAJKR REZSO ÉS TSA

Budapest. X., Delej-utca 11/B (Tisztviselőtelep.)

Pedális harmoniumok mindkét rendszer szerint és minden nagyságban pontos orgona-méretekkel templomok, szemináriumok részére és mint gyakorló orgonák. **Bérmentes** szállítás az utolsó vasúti állomásig. Tanerőknek s lekeszeknek különös szazalékengedmény. Árjegyzék ingyen és bérmentes. Részletfizetés engedélyezve. 796

Részletes tanmenet

(kész tananyagbeosztás és órarend) a róm. kath. püspöki tanterv alapján az I és II tanítási iskola számára. Megrendelhető megjelenésig (július 1-ig) **4 korona** előfizetési, azután **5 korona** bolti áron. A tanmenet készítéséhez csinos **nyomtatványfüzet** a VI. osztály számára **2 korona**, a IV. osztály számára **1.80 korona**, a III. osztály számára **1.60 korona**, a II. osztály számára **1.40 korona**, az I. osztály számára **1 korona**, az **Államsegély-kérvény és mellékletei 2 korona**, a **Népművelési Egyletek Szervezése 1 korona** előleges beküldése mellett

Gyerkes Mihály igazg.-tanítónál Székelyudvarhely.

712

Elismert csak elsőrangú műrecek a valódi

ZIMMERMANN-féle

HARMONIUMOK

házi, iskolai és templomi célokra.

Tanároknak részletfizetésre megegyezés szerint.

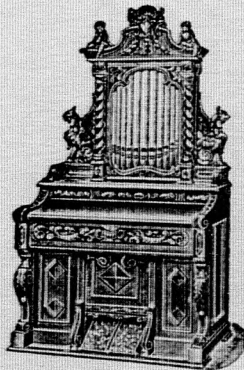
Nagyon ajánlatos különlegesség:

ZIMMERMANN-féle iskolaharmoniumok 170, 190 és 220 K.

Képviselet Ausztria-Magyarország részére:

HÖRL NÁNDOR POZSONY, Ventur-utca 24.

Képes árjegyzék ingyen.

Különlegesség! 456 Különlegesség!

Valódi elsőrendű külföldi

□□□□ Pianinót □□□□

= középárakban szállít =

Pozsony, Ventur-utca Hörl Nándor 24.

A Szent-István-Társulat kiadványai

ABC-és könyvek.

a) Magyar nyelven.

- Bárány Ignác. ABC-és könyv. 58. kiadás 20
 Bárány-Zelliger. Magyar ABC-könyv a tót tanfelvű kath. iskolák számára II. kiad. — 30
 Dreisziger Ferenc. Új magyar ABC-és Olvasókönyv 40
 Klinda Károly. Hangutánzó ABC-és Olvasókönyv 56
 Mócsy - Petrovác - Steinberger. ABC-és Olvasókönyv (magyobb kiadás, 8. iv.) képekkel. 10. kiadás 40
 — ABC-és olvasókönyv (kisebb kiadás, 5. iv.) képekkel. 18. ik kiadás 28
 Öveges-Wiemann hangutánzó ABC. Képekkel. 3. ik kiadás. Kötve 50

Vezérkönyvek az ABC-ek-hez.

- Dreisziger Ferenc. Vezérkönyv az Új Magyar ABC-hez. 1.20
 Klinda Károly. Az olvasás-írás Vezérkönyve a fonémika szerint. Füzve 1.20
 Öveges Kálmán. Vezérfontal a Hangutánzó ABC-hez 50

Fali olvasóablak.

- Bárány Ignác. Falitablák az írva-olvasás oktatásához. (24 lap.) Cruda 4.80. Vászorai fóliázva 24
 Mócsy - Petrovác - Steinberger. Falitablák az írva-olvasás oktatásához. (24 l.) Cruda 4.80. Vászorai fóliázva 24
 Öveges Kálmán. Fali olvasóablak a hangutánzó ABC-és könyvhöz. 7. tábla. Cruda 1.40

ABC-és Olvasókönyv az írva-olvasás oktatásához a fonémika szerint. Füzve. 1.20. Cruda 1.40. Vászorai fóliázva. 24. — Falitablák az írva-olvasás oktatásához. (24 l.) Cruda 4.80. Vászorai fóliázva. 24. — Vezérfontal a Hangutánzó ABC-hez. 50. — Vezérkönyv az Új Magyar ABC-hez. 1.20. — Olvasókönyv az I. osztály számára. 32. kiadás. kötve ..... 20. — Olvasókönyv a II. osztály számára. 38. kiadás. kötve ..... 36. — Olvasókönyv a III. osztály számára. 35. kiadás. kötve ..... 48. — Olvasókönyv a IV. osztály számára. 24. kiadás. kötve ..... 60. — Olvasókönyv az V. osztály számára. 15. kiadás. kötve ..... 1.28. — Zelliger Magyar olvasókönyv a tót tanfelvű kath. népisk. II. o. sz. 3. kiadás. kötve ..... 90. — Ember-Margittay-Mihalicska A magyar beszéd-és értelemgyakorlatok kezikönyve a nem magyar tanfelvű, osztott és osztatlan kath. fiú-és leányiskolák II. oszt. r. (Sajtó alatt.) Mócsy-Petrovác-Walter. Olvasókönyv a II. oszt. számára.

b) Idegen nyelven.

- Bárány-Fuchs. ABC- und Lesebuch. 29. kiadás. kötve 20
 Ignác. Slabikar (Kassavidéki tót.) Kötve 20
 Mihálovics. Pocetnica. (Dalmat.) Kötve 24
 Zelliger. Abecedár (Közönséges tót.) Kötve 20
 Mócsy - Petrovác - Schultz. ABC- und Lesebuch (Kleinere Ausgabe, 5. iv.) képekkel. 4. kiadás. kötve 28
 — ABC- und Lesebuch (Grössere Ausgabe, 8. iv.) képekkel. 3. kiadás. kötve 40

Fali olvasóablak.

- Bárány-Fuchs. Wandtafel zum ABC- und Lesebuch (14 lap.) Cruda 3.60. Vászorai fóliázva. 20.
 Mócsy-Schultz. Wandtafel zum ABC- und Lesebuch (14 lap.) Cruda 3.60. Vászorai fóliázva. 20.

Olvasókönyvek (osztott iskolák számára)

a) Magyar nyelven.

- Bárány Ignác. Olvasókönyv az I. osztály számára. 32. kiadás. kötve 20
 — Olvasókönyv a II. osztály számára. 38. kiadás. kötve 36
 — Olvasókönyv a III. osztály számára. 35. kiadás. kötve 48
 — Olvasókönyv a IV. osztály számára. 24. kiadás. kötve 60
 — Olvasókönyv az V. osztály számára. 15. kiadás. kötve 1.28
 — Zelliger Magyar olvasókönyv a tót tanfelvű kath. népisk. II. o. sz. 3. kiadás. kötve 90
 Ember-Margittay-Mihalicska A magyar beszéd-és értelemgyakorlatok kezikönyve a nem magyar tanfelvű, osztott és osztatlan kath. fiú-és leányiskolák II. oszt. r. (Sajtó alatt.) Mócsy-Petrovác-Walter. Olvasókönyv a II. oszt. számára.

- Az új tanterv szerint átdolgozta: Dreisziger Ferenc. II. kiadás. kötve 52
 — Olvasókönyv a III. osztály számára. 9. kiadás. kötve 60
 Mócsy-Petrovác-Walter. Olvasókönyv a husk. IV. osztály számára. 6. kiadás. kötve 88
 — Olvasókönyv a leányisk. IV. o. számára. 4. kiadás. kötve 88
 — Olvasókönyv az V/VI. oszt. számára. 6. kiadás. kötve 1.44

Ezen III.-VI. osztályú olvasókönyvek az új tanterv szerinti átdolgozásukat a Szent-István-Társulat kiadványai között ismert tantervvel kiadott meg; egy részük már sajtó alatt van, az új tanterv kezdetére valamennyi elkészül.

- Öveges-Wiemann. Magyar olvasókönyv a népiskolák II. o. számára. Kötve 52

b) Idegen nyelven.

- Bárány-Fuchs. Lesebuch für die I. Klasse. 17. kiad. kötve 20
 — Lesebuch für die II. Klasse. 19. kiadás. kötve 40
 — Dölle. Lesebuch für die III. Klasse. 19. kiad. kötve 48
 — Lesebuch für die IV. Klasse. 14. kiadás. kötve 80
 — Mihálovics. Citanka. (Dalmat olvasókönyv az I. osztály részére.) Kötve 24
 — Druga citanka. (Dalmat olvasókönyv a II. o. r.) Kötve 40
 — Zelliger. Prva citanka. (Közönséges tót.) Kötve 20
 — Druka citanka. (Közönséges tót.) Kötve 36
 — Tretja citanka. (Közönséges tót.) Kötve 72
 Mócsy-Schultz. Német olvasókönyv. Deutsches Lesebuch für die zweite Klasse. 2. kiadás. kötve 56
 — Német olvasókönyv. Deutsches Lesebuch für die dritte Klasse. 2. kiadás. (Sajtó alatt.) Német olvasókönyv. Deutsches Lesebuch für die vierte Klasse. Kötve ..... 1.

Most jelent meg!

Most jelent meg!

A PÁRBÉRKÉRDÉSRŐL.

Irta: Várady L. Árpád dr.

Ára 3 korona.

Megrendelhetők a Szent-István-Társulat

könyvkiadóhivatalában és könyvkereskedésében
 VIII., Szentkirályi-utca 28. sz. IV., Kecskeméti-utca 2. szám.